

De Balans

December 2018 - Jaargang 40 nummer 2

Kerst editie
Kerst editie

Dankzij onze vaste
inzenders en Ronald van
Houdt is dit Kerstnummer
toch stevig uitgevallen qua
aantal paginas.

De series worden natuurlijk
gecontinueerd. Er zijn zelfs
2 afleveringen van Rode
Lopers in de Pers.

Helaas maar een verslag
van een team...

Veel leesplezier en fijne
feestdagen gewenst!

Jos Heesen

redactie

Colofon

De Balans is het clubblad van
UCS De Rode Loper en
verschijnt minimaal 4x per jaar.

Kopij kun je sturen naar :
redactie@ucsderodeloper.nl

Redactie :

- Peter Das
- Jos Heesen
- John Temming
- Kees Volkers

Voor meer informatie over UCS
De Rode Loper:
www.ucsderodeloper.nl
waar ook ons forum te vinden is.

UCS De Rode Loper is opgericht
op : **25 november 1930.**

Ereleden van de club zijn :

- Nico van Harten
- Jan Polders.

Inhoud:

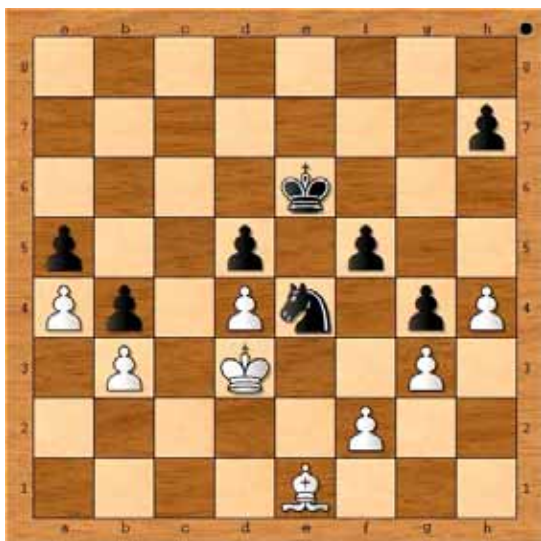
Paard vs Loper 2	3
Opkomst en (vooral) ondergang van schaakclubs in Utrecht	5
Rode Lopers in de pers 6	11
Leerzaam eindspel	12
Rode Lopers combineren 24	14
Veldslag met de geur van lente	16
Echte Eerste gaat door	18
Kerstrapport Derde Team	SOS
	20
145 Grienden aangespoeld	22
Rode Lopers in de pers 7	25
Houwdegens 2	26
Paard vs Loper 1	32
Oplossingen	36

Paard vs Loper 2

Jos Heesen

Opnieuw een gevecht van Paard tegen Loper en wel in de partij *Gheorghiu – Yusupov* uit 1985. Het wordt pas leuk na wit's 45^e zet:

1.d4 e6 2.Pf3 f5 3.g3 Pf6 4.Lg2 d5
5.O-O Ld6 6.c4 c6 7.Pbd2 Pbd7
8.Dc2 O-O 9.cxd5 cxd5 10.b3 De7
11.Lb2 b6 12.e3 La6 13.Tfc1 Pe4
14.Lf1 Lxf1 15.Pxf1 g5 16.P1d2
Pdf6 17.Pe5 Pxd2 18.Dxd2 Tac8
19.Txc8 Txc8 20.Tc1 Txc1
21.Dxc1 Dc7 22.Dxc7 Lxc7 23.Pc6
a6 24.Pb4 a5 25.Pd3 g4 26.h3 Kf7
27.Lc3 Pe4 28.Le1 b5 29.a3 Ke7
30.h4 Kd7 31.Kf1 Kc6 32.a4 b4
33.Ke2 Kd7 34.Pf4 Kd6 35.Pd3
Ke7 36.Pf4 Kf6 37.Kd3 Ld8
38.Ke2 Ke7 39.Kd3 Kd6 40.Pe2
Lf6 41.Kc2 e5 42. dxe5 Lxe5
43.Pd4 Lxd4 44.exd4 Ke6
45.Kd3...

Paarden maken het gebrek aan “bereik” ten opzichte van Lopers goed door hun beweeglijkheid. En die beweeglijkheid moet niet onderschat worden:

45... f4 46.Ke2 Pd6

Het paard is onderweg naar f5 van waaruit alle zwakke witte pionnen onder vuur komen te liggen. Nu zou wit beter met 47.f3... kunnen voortzetten, maar ook dan is het paard op f5 sterker dan de loper.

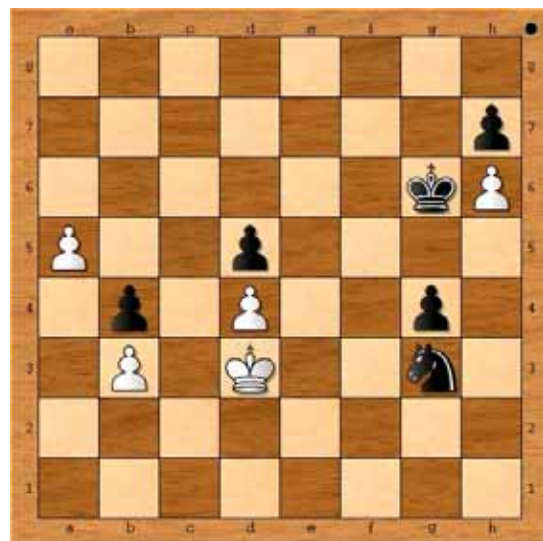
47.Kd3 Pf5 48.h5 fxg3 49.fxg3 Kf6 50.h6 Kg6

Zwart's enige probleem is hoe de witte dreiging Lxb4 op te vangen. Daarmee creëert wit een vrije a-pion en paarden haten vrije vijandelijke randpionnen! Dus niet 50...Pxh6, waarna direct 51.Lxb4... komt.

51.Ld2 Pxd3

Deze zet moest nauwkeurig uitgerekend worden, want de witte a-pion lijkt nu (na Lxb4) niet te stoppen ...

52.Lxb4 axb4 53.a5

Hoe komt het paard nu op tijd om de a-pion te stoppen (de zwarte koning kan niets meer doen want die staat buiten het vierkant)?

53...Ph5

Paradoxaal! Het paard gaat nog verder weg van de a-lijn, juist om er nog op tijd te kunnen zijn.

54.Ke3...

Wit ziet nu pas dat na 54.a6... het zwarte paard toch op tijd komt:

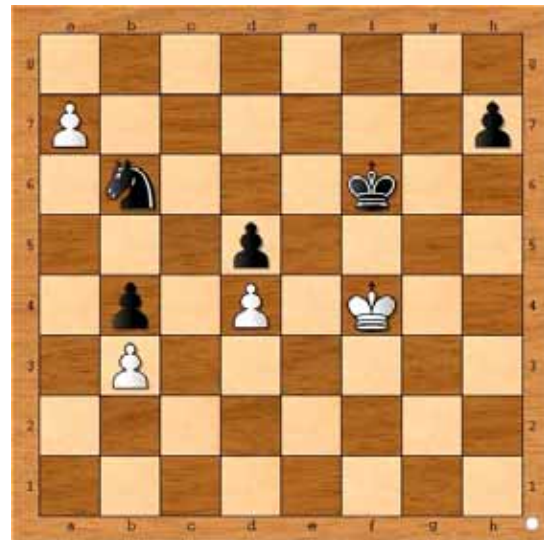
54...Pf4 55.Ke3 Pe6 56.a7 Pc7. Hij gooit het dus over een andere boeg.

54...Pf6 55.Kf4 Kxh6 56.a6 Pd7

57.a7 Pb6

Opnieuw is het paard op tijd om de witte a-pion te stoppen!

58.Kxg4 Kg6 59.Kf4 Kf6

60.Kg4 Pa8

Zwart wint nu zowel na 61.Kf4 h5 als na 61.Kh5 Kf5 daarom: **0-1**

Opkomst en (vooral) ondergang van schaakclubs in Utrecht

Kees Volkers

Gewaardeerd lid van schaakclub Oud Zuylen is al jaren Alwin van Ee (1958), 'schrijver, publicist, schaker en ex-vertaler' zoals hij zichzelf op zijn website definieert. Elders op de site voegt hij daar nog 'internet-ondernemer en hispanist' aan toe.

Auteur Alwin van Ee

Interessant voor ons schakers is dat hij in al die hoedanigheden regelmatig schaakhistorische bijdragen levert aan de clubsite van

Oud Zuylen. De belangrijkste zijn te lezen op zijn website (zie onder).

In 2016 schreef hij een interessant verhaal over de geschiedenis van de Utrechtse schaakclubs, waarvoor hij serieus in de archieven was gedoken. Een mooi en volgens mij niet eerder beschreven overzicht.

Veertig schaakclubs!

In totaal heeft de 'stad' Utrecht meer dan veertig schaakclubs gekend. Het begrip 'stad' moet hier overigens flexibel worden opgevat, want Zuilen, Tuindorp en Hoograven behoorden tot 1954 nog tot andere gemeenten en ook Leidsche Rijn was destijds geen Utrecht. Hoe dan ook, anno 2018 zijn er binnen de huidige gemeentegrenzen nog zeven schaakclubs over.

Dat zijn, in volgorde van oprichting (waarover later meer) UCS De Rode Loper (1930), TRIO (De Meern, 1931), Oud Zuylen Utrecht (1936 opgericht als Oud Zuylen), Moira-Domtoren (1934 opgericht als De Dom), Paul Keres (1968 opgericht als UtStud), PCA De Damrakers (1993) en Magnus Leidsche Rijn (2012).

Curieus is dat de laatst opgerichte schaakclub inmiddels tot de tien grootste schaakverenigingen van

Nederland behoort (en Damrakers ongetwijfeld tot de kleinste).

In den beginne

De levensloop van de Utrechtse schaakverenigingen wordt door Alwin nauwgezet beschreven. Die geschiedenis begint in 1871 met de oprichting van de Utrechtse Schaakvereniging, waaruit in 1886 de schaakclub Utrecht voortgekomen zou zijn (over de exacte oprichtingsdatum zijn de historici het nog niet helemaal eens).

'Er is in die anderhalve eeuw nogal wat gebeurd', schrijft Alwin: 'clubs fuseerden, gingen op in andere clubs, werden opgeheven of verdwenen gewoon geruisloos. De nodige fusies werden ook afgeblazen.

Vooraf in de jaren dertig van de vorige eeuw kende Utrecht een betrekkelijk groot aantal clubs. Tijdens die crisisjaren zijn er veel verenigingen opgericht: de grote werkloosheid noopte mensen om hun leven een andere invulling te geven.

Ook de Stichts-Gooise Schaakbond zag het levenslicht en wel in 1931.

Nog groter was waarschijnlijk het zogenaamde Euwe-effect: nadat Max Euwe in 1935 wereldkampioen

werd, steeg het aantal leden van schaakclubs landelijk grofweg van vierduizend naar twaalfduizend. Ook Schaakclub Oud Zuylen werd in deze hausse opgericht.'

Euwe-Aljechin WK 1935

Vele vergeten schaakclubs passeren de revue. Zo werd in 1888 de Utrechtsche Werklieden Schaakvereniging opgericht, waarvoor een gereduceerd tarief werd gehanteerd, en in 1897 de Damesschaakvereniging Utrecht (!). Beide werden overigens al in de jaren 1910 opgeheven.

Andere schaakclubs die voorbijkomen zijn Het Sticht (opgericht in 1932), Schaakvereniging Zuilen (opgericht 1927, niet te verwarren met Oud Zuylen), De Dom, De Stichtse Toren, de katholieke club M.A.T. (Met Alle Toewijding), Oog in Al (opgericht 1928), en recenter Overvecht, Landgoed Nieuw

Amelisweerd, Loper te Paard en Het Koningsgambiet.

Studentenschaak

Een apart chapter vormden de studenten-schaakverenigingen, waarvan de oudste Sessa moet zijn geweest, opgericht in 1878, maar rond 1900 verdwenen. Een problematisch geval vormt de schaakafdeling van het studenten-corps, de schaak- en bridge-vereniging Lasker, opgericht in 1908. Deze club ging in 1968 formeel op in Utstud (de voorganger van Paul Keres). Alwin: 'Maar bij het Corps werd later de oude naam Lasker weer ingevoerd alsof er nooit een fusie geweest was.

Lasker is als een zeldzame plant: de club lijkt af en toe uitgestorven, maar duikt telkens weer op'. De laatste keer dat er een Lasker-team meedeed in de onderbond van de KNSB-competitie is alweer enige jaren geleden en in mijn herinnering hadden ze altijd een probleem om acht borden te bezetten.

Andere studentenschaakclubs waren Stukken en Schijven (Unitas) en Caissa (Veritas), beide eveneens opgegaan in Utstud. In 1975 was Utstud inmiddels een open vereniging en werd de naam gewijzigd in Paul Keres, naar de

schaker uit Estland schaker die dat jaar op 5 juni was overleden.

Fusies

Vanaf de jaren dertig werden in het kielzog van het succes van Max Euwe allerlei schaakclubs opgericht, waarvan sommige overigens maar een kort bestaan leidden. Ook veel bedrijven hadden schaakclubs die in de bond uitkwamen.

Wie kent ze nog? Misschien Nico van Harten: PUEM (Provinciale Utrechtse Elektriciteits Maatschappij), PTT (Post Telegrafie Telefontie), SSVU (Spoorwegen), PVWU (Werkspoor), DEMKA, NUSV, USCO, en zelfs de Willem Arntshoeve had een schaak-afdeling die in de onderbond speelde: OBK (Oefening Baart Kunst?).

Na de oorlog zijn veel schaakclubs opgegaan in een fusie. Ook UCS De Rode Loper kreeg in de jaren 1960, toen het ledental tot 29 was gedaald, met het fusiespook te maken. Alwin: 'In 1969 kwam er een voorstel van De Dom (dat rond die tijd 2e klasse KNSB speelde – de 3e klasse bestond toen nog niet) om samen met de Utrechtse Christelijke Schaakvereniging (U.C.S., vanaf 1985 met toevoeging De Rode Loper) en Tuindorp één grote club te vormen. U.C.S. wees dit voorstel af. De Dom ging vervolgens wel samen

met Tuindorp onder de naam De Dom-Tuindorp, kortweg DTU. DTU fuseerde later met Moira tot Moira-Domtoren'.

Koekiemonster

'Het is opmerkelijk', schrijft Alwin, 'dat UCS De Rode Loper de enige, nog bestaande, grote Utrechtse club is die nooit is gefuseerd en dus volhardend zichzelf is gebleven'. Dat klopt, UCS De Rode Loper heeft zich zowel passief als actief nooit met fusies ingelaten. Wel werd in 1985, toen de clubcultuur al danig was veranderd, de naam UCS gewijzigd in UCS De Rode Loper.

Als het op fusies aankomt is Oud Zuylen buiten kijf het koekiemonster onder de Utrechtse schaakclubs. Uit het stuk van Alwin kunnen we afleiden dat uiteindelijk de volgende schaakclubs in Oud Zuylen zijn opgegaan: PVWU, Het Sticht, De Stichtse Toren, MAT, DEMKA, Overvecht, Oog in Al, Kanalen-eiland (Goede Zetten Zat) en Landhuis Nieuw Amelisweerd. De laatste grote fusie vond plaats op 1 juni 2016, toen Schaakclub Utrecht en Oud Zuylen met elkander versmolten.

De naam van de club is sindsdien officieel 'Oud Zuylen Utrecht'. Oud Zuylen, opgericht op 11 november

1936 vierde dat jaar het 80-jarig bestaan, tegelijk met het 130-jarig bestaan van SC Utrecht, vermeldt Alwin nog.

Oudste schaakclub van Utrecht

Na het verscheiden van Schaakclub Utrecht verkeerde ik in de veronderstelling dat UCS De Rode Loper (1930) nu de oudste schaak-club van Utrecht was. Maar zo eenvoudig ligt het niet. Naast UCS De Rode Loper komen ook Oud Zuylen Utrecht en Lasker in aanmerking voor deze eretitel.

1. Het probleem van Oud Zuylen Utrecht is dat het een fusieclub is. Een belangrijk punt bij die fusie was, aldus Alwin: *'Als oprichtingsdatum van de nieuwe vereniging wordt aangehouden: 5 oktober 1886 (de oprichtingsdatum van SC Utrecht). In de communicatie (website) zullen de namen van beide 'oude' verenigingen terugkomen (inclusief de oprichtingsdatum van SC Oud Zuylen: 11 november 1936).'*

Maar hoe moeten we de fusie van Oud Zuylen met SC Utrecht duiden? Was dit een echte fusie, tussen twee gelijkwaardige partners? Of was dit een opgaan van een noodlijdende vereniging (SC Utrecht) in een gezonde vereniging (Oud Zuylen)? Binnen het wereldje weten wij

natuurlijk wel dat de waarheid dichterbij de laatste optie ligt en een aantal zaken wijst daar ook op: zo bleef 'Oud Zuylen' de eerste naam van de fusieclub (iedereen noemt de club ook nog steeds zo), bleef de club spelen in het thuishonk van Oud Zuylen en bleef het eerste team van de fusieclub, weliswaar aanmerkelijk versterkt met Utrecht-spelers, in de klasse van Oud Zuylen uitkomen.

Daarnaast zijn er in de profilering van de club enkele opvallende tegenstrijdigheden te noteren. Zo rept de intentieverklaring over een 'nieuwe vereniging', maar met twee oprichtingsjaren (1886 en 1936) en afficheert de fusieclub zich op de eigen website met de slogan 'de jongste club van Utrecht!'

Aan de andere kant: er is een officiële fusie geweest, die is besproken met de leden en tussen de besturen van beide verenigingen, dus het aanhouden van het jaar 1886 als oprichtingsdatum van Oud Zuylen Utrecht lijkt in juridische zin gewoon gerechtvaardigd.

2. Lasker (1908). In het verleden had deze club vooral aanzien vanwege de elitaire status van de studenten. Zo maakte het Utrechts Nieuwsblad nog speciaal gewag van de aanwezigheid van het bestuur van

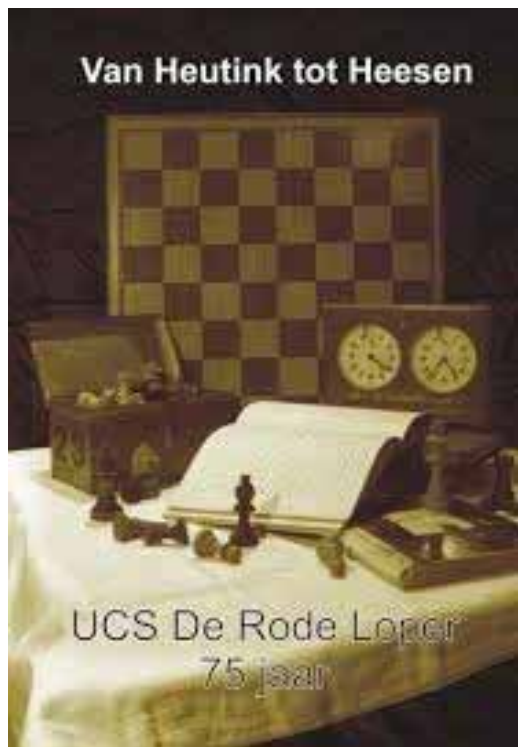
Lasker onder de genodigden bij de schaakpartij Aljechin-Euwe in 1935 in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen in Utrecht.

In 1968 ging Lasker officieel op in UtStud. Einde verhaal zou je zeggen. Maar later keerde Lasker nog een paar keer onder dezelfde naam terug in de schaakbond, om vaak na een jaar weer te verdwijnen omdat ze geen team op de been konden brengen. Volgens de website van het Utrechts Studentencorps is schaak- en bridgeclub Lasker binnen de vereniging nog steeds actief. In het bondsoverzicht komt zij echter niet (meer) voor.

3. UCS De Rode Loper. Op chronologische volgorde zou UCS De Rode Loper de volgende zijn die in aanmerking komt voor de eretitel 'oudste schaakclub van Utrecht'. De club is opgericht in 1930. Wat in het voordeel van UCS De Rode Loper spreekt is dat haar historie niet is getroebleerd door fusieperikelen.

Dus?

Het stichtingsjaar 1930 is onomstreden en de club heeft sinds de oprichting onafgebroken bestaan en is, zoals Alwin het al formuleerde 'volhardend zichzelf gebleven'.

Jubileum uitgave 75 jaar UCS De Rode Loper

Hoewel het een wat kunstmatige constructie is, lijkt er juridisch weinig in te brengen tegen de claim van Oud Zuylen Utrecht dat deze 'jongste club van Utrecht' tevens de oudste is. Er is sprake van een echte fusie (en niet een opgaan in), waarbij de oprichtingsdatum van de oudste club (1886) is aangehouden. Voor puristen blijft het echter een claim met een vlekje. Het huis waarvoor de eerste steen in 1886 is gelegd, bestaat immers niet meer als zodanig. Delen van de inboedel zijn bewaard gebleven en ondergebracht in een ander gebouw. Daaronder ook de oprichtingsdatum.

Lasker, opgericht in 1908, is sowieso een dubieus geval. Officieel is de

schaakclub in 1968 opgehouden te bestaan, daarna nog enkele malen in naam weer opgedoken, maar in bondsverband al een tijdje niet meer. In ieder geval is het bestaan sinds 1908 onderbroken geweest. Als 'gezelschap' is zij binnen de studentenvereniging echter nog actief, onder andere met het organiseren van een roemrucht 'drankschaaktoernooi'.

De eerstvolgende in aanmerking komende club in het rijtje is dan UCS De Rode Loper: opgericht in 1930, in ieder geval zes jaar eerder dan schaakclub Oud Zuylen. Een oprichtingsdatum die ook niet is getroebleerd door fusies en kunstmatige constructies. Voor puristen zal de claim van UCS De Rode Loper zuiverder zijn: het huis waarvoor de eerste steen in 1930 werd gelegd staat nog in volle glorie overeind.

Concluderend zou je kunnen stellen dat zowel Oud Zuylen Utrecht als UCS De Rode Loper geldige redenen hebben om zich de oudste schaakclub van Utrecht te noemen, afhankelijk van de definitie. Met Lasker als voetnoot.

Het volledige verhaal van Alwin is te lezen op www.alwinvanee.nl: klikken op 'opkomst en ondergang van Utrechtse Schaakclubs'.

Rode Lopers in de pers – Aflevering 6

door Jadoubovitch

Voor de clubgenoten die tot nu toe de revue gepasseerd zijn heeft de woensdagavond de functie van prettig anonieme adempauze in hun jachtige bestaan van celebrity. Maar er bestaan ook andere gevallen, vaak met een tragisch randje, van wie de roem op internationale podia al was verbleekt toen ze bij ons aanklopten. Boven zien we Miguel (roepnaam **Mike**) Harzevoort in actie tegen Svetozar Gligoric tijdens het interzonale toernooi van Leningrad 1973. ‘Hij heeft die mallekijzers en dat ongedisciplineerde krulhaar waar bepaalde vrouwen – helaas niet de lelijkste – zo verzot op zijn’ schreef Donner over hem. Het was in de tijd dat Mike zich nog Miguel Quinteros noemde en de sterkste speler van Latijns Amerika was. Na een aantal teleurstellende resultaten moet hij zijn belangstelling voor het topschaak echter hebben verloren, waarna hij op het idee kwam zich als programmeur in Nederland te vestigen. Later, toen zijn schaakniveau voldoende gezakt was, heeft hij zich onder de ons zo bekende schuilnaam bij De Rode Loper aangemeld.

Leerzaam eindspel

Daniel Weise / Jos Heesen

Daniel Weise en Wim van Hoek speelden recent een leerzaam toren eindspel, waarbij ik aandachtige toeschouwer was. Daniel lichtte een en ander toe op het forum en ik ben zo vrij om daarvan gebruik te maken.

Wit speelde zojuist 59. *Txh6??* en dit geeft zwart de kans zijn toren te activeren:

59...Rb4+!

Activeert de toren, maar eigenlijk ook de witte koning, die met zijn pionnen naar de overkant wil.

60. Kf5...

Wim mist nu een kans op de winst, maar in grote tijdnood was hij blij

60... Ra4

te kunnen spelen. Dat ziet er op het eerste gezicht ook goed uit, want dit dwingt wit om zijn toren voor de zwarte a-pion te geven. Wit kan

slechts op remise spelen door met zijn koning de g-pion naar de overkant te loodsen, en zo ging het ook in de partij: 61.*Tc6 a2* 62.*Tc1 a1D* 63.*Txa1 Txa1* 64.*g5 Ta5* 65.*Kf6 Kxf3* de zwarte koning is te ver weg en het werd dus: **remise**.

De winnende zet was

60...Rb5+ !!

Een tweede schaak, en nu is het gedaan. De pointe is dat de witte koning niet vooruit kan om de g-pion te helpen, want dan wordt de toren werd geruild (61.*Kf6 Tb6+!* 62.*Kg5 Txb6* en de zwarte a pion promoveert). Dus wit moet met de koning terug op het passievere vierde rij.

61. Kf4

Nu kan de toren naar de actiefste plek:

61...Ra5

In deze stelling:

snijdt de zwarte toren de weg naar voren voor de witte koning af, zodat deze de g-pion niet kan ondersteunen. De witte toren moet zich nu geven voor de a-pion:

62.Tc6 a2 63.Tc1 a1D 64.Txa1 Txa1

(JH: we hebben nu een positie bereikt met 6 stukken en daarvoor zijn 6-men table bases gecreeerd. Even kort, voor wie de term table bases niets zegt, een table base is een computer database van schaakposities (met een willekeurige set van 6 stukken in dit geval) waarvan, aan de hand van een retrogarde analyse vanuit een mat of patstelling het oordeel winst, remise of verlies wordt gehangen en wat het optimale (zowel voor wit als zwart steeds de beste zet) aantal zetten is om dat oordeel te bereiken. In 2005 waren alle posities van 2 t/m 6 stukken uitgerekend en op het internet beschikbaar gesteld (zie bijv: <http://www.lokasoft.nl/tbweb.aspx>). Ik gebruik deze link om te kijken wat de computer zegt over de gespeelde zetten. Ik zet een ! achter elke zet die optimaal is, en anders geef ik de computer zet.)

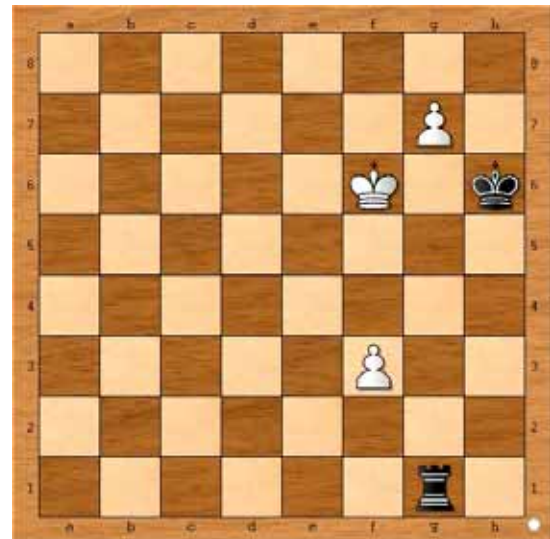
Wit kan nu op dezelfde manier als net proberen zijn g-pion naar de overkant te brengen, maar de zwarte koning komt nu dichterbij omdat wit een tempo moet verliezen t.o.v. de vorige variant:

65.g5! Kh3! 66.g6!

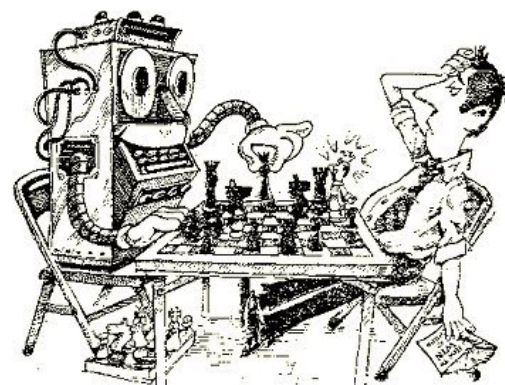
(JH: table base geeft aan dat er een mat in 23 in zit 😊)

66...Tg1! 67.Kf5! Kh4! 68.Kf6! Kh5! 69.g7! Kh6!

(JH: perfect gespeeld volgens de table base).

En de g-pion en, uiteindelijk, de f-pion gaan verloren. Dan wordt wit mat gezet met K tegen K+T.

Rode Lopers Combineren – aflevering 24

Peter Das

Na al die jaren is het eindelijk gelukt. De Rode Loper speelt in de KNSB-competitie! Behalve op de woensdagavond wordt er nu ook een keer in de maand op de zaterdag geschaakt in Dijkzigt.

Deze mooie ontwikkeling heeft inmiddels ook al de eerste mooie combinatie opgeleverd. De eer van de eerste Rode-Loper-in-de-KNSB-combinatie valt toe aan de hoofdredacteur van ons clubblad. Op 6 oktober versloeg hij zijn op papier veel sterkere tegenstander in een mooie partij waaruit een fragment in deze aflevering is opgenomen.

Enige inzender is deze keer Alex IJzerman. Leuk om te weten dat de Balans ook gelezen en zelfs gevuld wordt door leden die we op de clubavonden niet zo vaak meer zien.

Alex is blijkbaar nog altijd een fanatiek online schaker, dus wie weet mogen we hem ook weer eens op een clubavond verwelkomen. Net als in andere afleveringen heb ik gepoogd de moeilijkheidsgraad op te laten lopen van heel makkelijk naar behoorlijk moeilijk. Maak je echter geen zorgen als je vanaf stelling 2 als vast begint te lopen. De moeilijkheidsgraad ligt deze keer dichterbij elkaar dan anders.

Heb jij in een van je recente of minder recente partijen een mooie combinatie gezien en vind jij een vermelding in De Balans een hele eer, stuur ze dan met oplossing bij voorkeur in pgn of FEN formaat (een screenshot gaat ook wel lukken) op naar drlcombinaties@gmail.com. De mooiste ervan worden opgenomen in *Rode Lopers Combineren*.

Stelling 1: wit aan zet

Stelling 2: zwart aan zet

Stelling 3: wit aan zet

Stelling 5: wit aan zet

Stelling 4: wit aan zet

Stelling 6: zwart aan zet

Zoals altijd staan de oplossingen van de combinatie-opgaven achterin!

Veldslag met de geur van lente

Ronald van Houdt

Inmiddels weten we dat Magnus Carlsen zich ook de komende twee jaar wereldkampioen mag noemen. De scoretabel over 12 reguliere partijen kende een tekort. Alsof Carlsen deze keer “wereldkampioen verdedigen” was geworden. Heel anders was het kandidatentoernooi gespeeld in de lente. Veldslagen met op hol geslagen verbeeldingskracht waren het. Explicateur Daniel King deed ’s avonds met Kramnik en Caruana het licht uit bij mij thuis.

Laatste jaren heb ik weinig geschaakt maar na dat geweldige toernooi verbeeld ik me dat bij het uitblazen van mijn laatste adem een schaakstuk uit zicht zou kunnen verdwijnen in duisternis. Wie alsnog een indruk wil krijgen van dat toernooi kan zoeken naar analyses van Yasser Seirawan op Youtube.

Recent prik ik weer een vorkje mee op de club. Inmiddels een paar partijen gespeeld maar hierin ontbreekt alles wat mij trof in het kandidatentoernooi. Soms loop ik alleen links en rechts kijkend wat rond. Op een avond in september was daar ineens een vechtpartij met de smoorverliefd makende lentegeuren van het kandidaten-

toernooi. Mocht die avond een derde hoofd boven het bord hebben gehangen, excuus daarvoor aan de spelers.

Wit: ■■■ ■■■

Zwart: ■■■ ■■■

1. Pc3 e5 2. Pf3 d6 3. d4 Pd7 4. e4 Pgf6 5. Lg5 Le7 6. Lc4 c6 7. a4 a5 8. O-O Dc7 9. De2 h6 10. Lh4 Pf8 11. Lxf6 Lxf6 12. Pd1 g5 13. dxe5 dxe5 14. Pe3 Pg6 15. g3 Lh3 16. Tfd1...

Bij het uitvoeren van de volgende zet liep ik langs. Hier begon wat ik maar even omschrijf als “de geur van lente”.

16...Pf4 17. De1

Dacht die avond vroeg thuis te zijn. Toch maar niet! Mogelijk is waarschijnlijk ook 17. gxf4 gxf4 18. Pg2. Een open g-lijn voor de toren compenseert. Het gespeelde 17. De1 kan ik volgen.

17... h5

Ten aanval. 17... Pe6 lijkt beter maar waarschijnlijk te behoudend voor het type speler dat zwart hier is.

18. Kh1

Mogelijk is ook 18. gxf4 19. Lf1 Lxf1 20. Pxf1 Dc8 21. Kh1 Dg4 22. P1d2 Tg8 23. Df1 0-0-0 maar dat komt achteraf uit een computer en laat zien hoe zonnig de stelling is. Licht schijnt over het ganse bord.

18... Dc8

Relaxt biertje in de hand en toch opgewonden.

De alternatieven lijken onuitputtelijk, bijvoorbeeld 18... Lg4 19. Pxd4 hxd4

19. Td6 Le7 20. Pxe5 Lxd6 21. Pxf7 Ke7

Kandidatentoernooi, nu op de club. Met euforie mikte ik op 22. Pf5+! Niet slaan is geen optie want dan valt de loper. 22...Lxf5 23. exf5+ Kf8 24. Pxd6 en de aanval gaat door.

Hebben we nog een schoonheidsprijs? Deze stuurman aan wal zag de witspeler in een spiegel.

Wit speelde:

22. Pxd6 Dxd6 23. Pf5+ Lxf5 24. exf5+ De5

Nu verdedigt de zwarte dame ineens mee.

25. gxf4 gxf4 26. f3 Kd7 27. Dxe5 Lxe5

Eindspel KTL-KTL

28. Td1+ Ke7 29. c3 Td8 30. Txd8 Kxd8

KL-KL

31. Kg2 Ke7 32. Kf2 Kf6 33. Le6 b5 34. Ld7 bxa4 35. Lxc6 a3 36. bxa3 Lxc3 37. Ld7 a4 38. Lxa4

1/2-1/2

Wat een fijne pot! Ik heb genoten en voeg daar in de stijl van deze partij aan toe dat zelfs remisepartijen in het kandidatentoernooi 2018 adembenemend waren.

Lentegeur

Echte Eerste gaat door

Timo Können

De Balans brengt u het laatste nieuws.

Afgelopen zaterdag had ons KNSB-eerste het tweede van Sliedrecht over de vloer, de koploper in klasse 4G. Weer werd bewezen dat het Enige Echte Eerste voor niemand bang hoeft te zijn.

Chris Regeling (5) speelde de scherpe Pelikan-variant van het Siciliaans wat te optimistisch en verloor al gauw een stuk. Tegenspartelen mocht niet meer baten. Gelukkig overkwam de tegenstander van invaller Peter Hoogakker (7) hetzelfde. Die had leuk een pion geofferd voor wat gaten in Peters stelling, maar toen Peter op dameruil aanstuurde vergiste hij zich en leverde een stuk in. Daarna weer datzelfde verschijnsel van vruchteloos tegenspartelen, u kent dat.

Paul (8) speelde een aparte partij, waarin zijn tegenstander het motto 'voorwaarts' hanteerde zonder op de zwaktes in zijn eigen stelling te letten. Eerst leek het nog wat, toen niet meer en toen hij onbesuisd een lijn naar zijn koning opende profiteerde Paul meteen door zijn dame te winnen (en even later de partij).

Moeilijker was het leven voor Chris Lutz (6), die in het Schots de scherpe Dh4-variant tegen kreeg en onder druk kwam te staan. Na een merkwaardig intermezzo, waarin beide spelers stukwinst voor zwart over het hoofd zagen of dachten dat het niet kon, kwam er een toreneindspel op het bord waarin Chris een pion minder had. Dat verdedigde hij heel netjes naar remise.

Met een 2½-1½-voorsprong konden we hoop op een overwinning koesteren. Mitchel (3) en Jos (4) stonden weliswaar slechter, maar Mike (2) beter en Timo (1) gelijk.

Mike had tegen het Siciliaans een comfortabel voordeel gekregen, gecombineerd met een grote voorsprong op de klok. Toen hij compliceerde om zijn tegenstander nog meer onder druk te zetten,

bezwijk die en ging even later ook nog door z'n vlag.

Helaas was Timo op dat moment een gelijkstaand toreneindspel aan het verknallen (gelukkig had Mitchel al z'n aandacht nodig voor zijn eigen partij, anders had hij me vast 'haarfijn uit de doeken gedaan wat voor een reusachtige stomkop ik was' – die kromme uitdrukking uit een interview van Hans Bouwmeester moest ik een keer gebruiken); even later kon hij opgeven.

Maar daar was dan wel weer Jos, die een soortgelijke prestatie leverde als Chris Lutz. Hij had het Winkelmann - Reimergambiet tegen het Frans gespeeld en helaas – zoals te vaak in dit gambiet, daarom speel ik het zelf ook niet meer – niets voor zijn pion gekregen (de dames waren ook nog geruild). Maar daardoor niet ontmoedigd begon Jos aan een koningsmars de zwarte stelling in, waarmee hij nog zoveel druk wist op te bouwen dat zijn tegenstander eeuwig schaak moest geven. Dus 4-3 voor ons en nu speelde alleen Mitchel nog. Die had in de opening een elegant schijnoffer op f7 om de oren gekregen, gevolgd door een nog mooier offer van de dame tegen drie lichte stukken. In zijn bekende stijl bedacht Mitchel nog

van alles, maar op het laatst bleef er niets anders over dan zich ridderlijk te laten matzetten. Een gelijkspel was dus het eind van het liedje. Daarmee blijven we voorlopig op de derde plaats staan. Komt allen kijken bij de komende thuiswedstrijden...

**Kerstrapport Derde Team SOS:
opgaande lijn zichtbaar, maar
zitten blijven hoogst haalbare**
Geurt van de Wal

Het Derde speelt dit jaar in de 2de klasse C van de SOS. Dit mag een uitdaging worden genoemd, omdat vrijwel alle teams in deze poule ons qua gemiddelde rating de baas zijn, soms veruit de baas. Daar komt bij dat ons team qua rating nogal gevarieerd is. Kopman Eric van Aart (1805) treft tegenstanders van vergelijkbaar niveau, maar ons middenschip van 1450-1550 met Henk van L., Jaap-Hein, Geurt, Nico en Tanja, stuit op pittige opponenten, met soms 200 elo's meer in de tas. Zo'n krachtsverschil is bijna standaard voor onze mannen op bord 7 en 8, René de R. en Stijn.

En wat bakt het Derde daar dan van?

Na drie matches maken we het kerstrapport op.

Wat we zien is dat Eric op kop foutloos bezig is: drie keurige zeges, waaronder één tegen N.O. Daarnaast hebben we enkele sterke invallers gehad, die geheel aan de verwachtingen voldeden: Chris P., Kees, maar vooral René de K., die met twee uit twee op bord twee zijn prima vorm heeft laten zien.

Komen we bij het middenschip.

Daar zit Geurt op een nette 50 procent-score en sprokkelen good old Nico, Jaap-Hein en Tanja waar mogelijk halfjes. Henk daarentegen is extern geheel van elke denkbare leg. Zijn scores van 0-0-0 (op zaterdag) en 0-0 (het Derde doordeweeks) doen nog wel enige kennis van het schaakspel vermoeden, maar kanjers kwellen zoals in de interne, dat lukt even niet. In de eerste match kwam dat mede doordat Henk in het teambelang bij herhaling remise weigerde, chapeau! Uiteindelijk tevergeefs, want ons 4de punt bleef uit en ten slotte ging Henk zelf ook roemloos ten onder.

Voor René de R. en Stijn zijn de krachtsverschillen tot nu toe te groot, ook zij staan helaas nog met lege handen.

En matchpunten, lukt dat een beetje? Laten we zeggen dat er een opgaan-

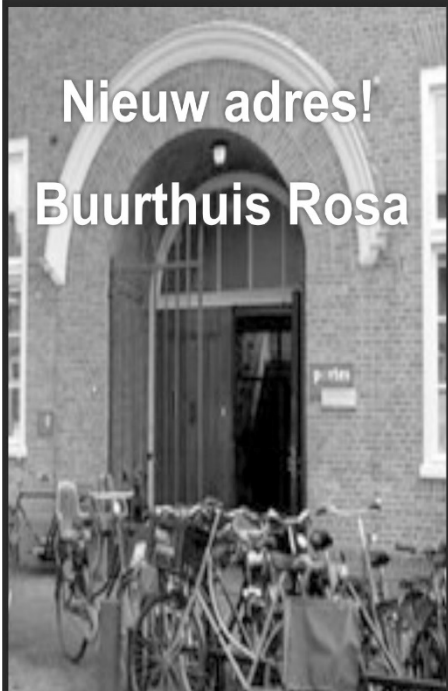
de lijn zichtbaar is. We begonnen met 3 bordpunten, vervolgden met 3,5 en ja hoor, in de laatste match tegen ZZC 2 noteerden we een keurige 4-4, waarmee het eerste punt binnen is. Gaat die lijn zo mooi omhoog blijven gaan?

Het zou kunnen, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de sterkste teams nog komen, DBC2 en Zeist 2.

Dat gaat lastig worden. Tegen de andere twee teams, Moira 3 en TRIO 1, kan het een keer heerlijk meezitten en dan blijven we gewoon lekker zitten in de 2de klasse, dat zou een fraai resultaat zijn.

We gaan ervoor!

Nieuw adres!
Buurthuis Rosa

Hot Spirit!

Snelschaaktoernooi op de
3de vrijdagavond van de maand...

Malakkastraat 6, 3531 HM, Utrecht (Lombok)

Zaal open:	20:00 u.
Start ronde 1:	20:30 u.
Eindigt rond:	23:30 u.
Speeltempo:	7 min pp

Entree 1 euro!

www.hotspirit.nl

145 grienden aangespoeld

Op het zuidelijke Stewarteiland in Nieuw-Zeeland zijn 145 dolfijn-achtigen, om precies te zijn: *grienden*, aangespoeld. Toen ze werden ontdekt, was een groot deel van hen helaas al bezweken aan zijn verwondingen. Vanwege het ernstig letsel van de overgebleven dieren werd al snel besloten om hen in te laten slapen. “*Dit is een heel trieste gebeurtenis. Dit zijn dingen die je niet wilt zien. Je zou willen dat we beter begrepen waarom de walvissen aanspoelen, zodat we eerder kunnen ingrijpen*”, aldus Ren Leppens, woordvoerder van de operatie.

Verkeerd navigeren

Al eerder, in maart nog, spoelden er in Nieuw-Zeeland 38 grienden aan op het zuidereiland in Haast. Ook zij kwamen op een trieste manier om het leven. Zij lagen namelijk al zeker twaalf uur op het droge toen de eerstehulpverleners arriveerden. Een maand daarvoor spoelden er in Australië zo’n 150 grienden aan in Hamelin Bay, dat ligt ten zuiden van het Australische Perth. Over de oorzaken daarvan is vooralsnog niets bekend. Onderzoekers denken dat dit komt doordat de walvissen proberen te ontsnappen aan roofdieren, ziek worden of verkeerd navigeren.

Toeval bestaat niet!

Ik las bovenstaand nieuwsitem toen ik mijn computer aanzette om mijn partij tegen (externe KNSB wedstrijd van het Eerste tegen Dordrecht) nog eens aan een nadere analyse te onderwerpen. De termen die in het nieuwsitem werden gebruikt: “*bezweken aan zijn verwondingen, ernstig letsel, in te laten slapen, dingen die je niet wilt zien, verkeerd navigeren*” zouden ook van toepassing kunnen zijn op het vertoonde spel van vd Griend.

**1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pc3 Pf6 4.Lg5
Lb4 5.e5 h6**

De McCutcheon variant van het klassieke Frans. Ik heb daar al eens eerder een stukje aan gewijd. Ook over de schrijfwijze van zijn naam: MacCutcheon of McCutcheon.

John Lindsay McCutcheon

De variant is vernoemd naar John Lindsay McCutcheon (1857–1905),

die met zijn variant won van toenmalig Wereldkampioen Steinitz tijdens een simultaan in Manhattan in 1885.

De zet die wit nu speelt is niet gebruikelijk, de loper kan beter naar d2.

6.Lc1 Pe4 7.Dg4 g6 8.Pge2 c5 9.a3 Da5 10.Ld2...

Volgens mijn boeken en database is deze zet een nieuwtje: 10.axb4 is geforceerd als je voorsprong wilt behouden. 10...Dxa1 en dan 11.Pxd5! Pa6 12.Pe3 cxd4 13.Pc4 Pxb4 14.Dxe4 0-0 15.f3 Pa2 16.Dxd4 b5 17.Pe3 Pxc1 18.Dd1 Da5+ 19.b4 Dxb4+ 20.c3 Db2 21.Dxc1 Dxc1+ 22.Pxc1 Ld7 23.Pb3 Tfc8 24.Kd2 a5 25.Pg4 Kg7 26.Ld3 en Korbut – Grabuzova eindigde in remise.

10...Pxd2

Om de penning van het paard op c3 er in te houden.

11.Kxd2 Pc6 12.Df4 cxd4

Misschien was rokeren toch beter.

13.Pxd4 Le7

Ik hoop natuurlijk op ...Lg5, maar het houdt ook de witte dame weg van f6.

14.Pxc6 bxc6 15.Kd1 Tb8

16.Da4...

Hier schreeuwde de stelling eigenlijk om 16.Ta2...

16...Db6 17.f4 Ld7 18.Tb1 0-0

19.Da6 Dd4

Wit wil graag de dames ruilen, maar zwart niet ☺

20.Ld3 Dxf4

Opnieuw met de dreiging ...Lg5.

21.Te1 Lg5 22.Te2 Df1 23.Te1

Dxg2 24.Pe2 Df2

Om te voorkomen dat wit met tempowinst Tg1 kan spelen, bovendien wil de dame via e3 naar d2 kruipen en mat zetten!

25.Da5 Tfc8

Met de dreiging ...c5.

26.La6 Ld8 27.Dd2 Lg5 28.Da5
Td8 29.b3 c5 30.Dc3 Tb6

En wit voelde zich als een vis op het droge en gaf op: 0–1

Grienden op het droge...

Griend (dier)

De griend is op de [orka](#) na de grootste dolfijnensoort. Hij heeft een bolvormige kop en een brede, korte bek. Hij heeft acht tot dertien tanden (gemiddeld tien) in iedere kaakhelft. De [borstvinnen](#) zijn vrij lang en smal, minstens dertig centimeter, zo'n 15 tot 20 % van de totale [lichaamslengte](#). De [rugvin](#) is gekromd en ver naar voren geplaatst.

Bij jongere dieren is de rugvin rechter en driehoekiger. De staart is breed en aan de zijkanten samengedrukt bij de wortel.

De gladde huid is donkergrijs tot zwart van kleur, lichter aan de onderzijde. Een lichtgrijze tot bruine streep loopt over het midden van de borst en de buik, die naar de kin uitloopt in een [ankervormige](#) vlek. Op de borst is deze streep smaller. De grootte en vorm van deze streep is variabel en de kleur is lichter bij jongere dieren. Sommige dieren hebben een grijze rugvin.

Griend (eiland)

Griend is een onbewoond Wadden-eiland ten zuidwesten van Terschelling. Bij hoogwater is het eiland zo'n 50 hectare groot. Griend is een belangrijk gebied voor vogels. Tienduizenden vogels komen naar dit eiland om te broeden, rusten, en eten te zoeken. Het is een belangrijke tussenstop voor trekvogels die grote afstanden vliegen. Zij vliegen van de overwinterings-gebieden in Afrika naar de broedgebieden in het Arctische gebied en weer terug. Om onderweg energie op te doen, stoppen ze in de Waddenzee om te eten. In het broedseizoen verblijven er zo'n 100.000 vogels op Griend. De grote stern is daar een van.

Rode Lopers in de pers – Aflevering 7
door Jadoubovitch

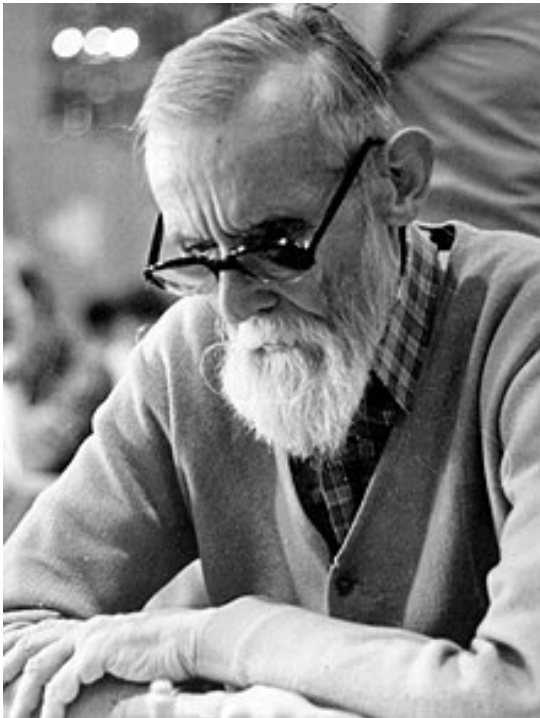
*Niet veel mensen weten dat de altijd bescheiden **Henk Dissel** een lintje heeft.*

Vanwege de boeken die hij onder de naam Gerard Reve geschreven had, kreeg hij het op 29 april 1974 opgespeld door burgemeester F. Breekpot van de gemeente Weert.

Houwdegens (2)

John Temming

In het schaken is er geen universele waarheid en zijn diverse stijlen mogelijk. Maar elke schaakspeler heeft een voorkeur voor bepaalde spelers die passen bij zijn eigen stijl. In deze serie de wat minder bekende, maar o zo bloeddorstige spelers met soms de meest fantastische combinaties, echte houwdegens.

Emil Joseph Diemer
Ein leben fur das Schach

De stelling dat nogal wat schaakspelers wereldvreemd, excentriek of aardig maf waren zal geen stof doen opwaaien.

Neem maar b.v. Rubinstein, Steinitz en Fischer die direct voor de laatste categorie in aanmerking komen.

Maar de meest krankzinnige lijkt toch wel Diemer geweest te zijn. Hij was een overtuigd, of in het beste geval, een enthousiaste Nazi, “*de schaak journalist van het Derde rijk*”, beweerde Nostradamus gedecodeerd te hebben en schreef daar meer dan 10000 brieven over naar allerlei wetenschappelijke instanties.

Hij werd in 1965 wegens zware mentale problemen in een psychiatrische kliniek opgenomen, mocht niet meer schaken omdat het te belastend was en pas na 1971 mocht hij er uit, hoewel hij daarna altijd min of meer inwonend bleef.

Maar het gaat hier niet om de mens, maar schaker Diemer. Hij was niet bijzonder sterk qua schaker, zeg onderaan meester niveau maar kon door zijn uitgevilde gambieten en scherp oog voor de aanval het velen moeilijk maken. Zeg maar een *Timo on steriods...*

Eerst maar een suf partijtje in de Blackmar-Diemer variant: **Diemer** tegen **Toth 1948**:

Hier heeft wit met de dame op f3 teruggeslagen, de Ryder variant van het Blackmar-Diemer. Na het hebbelijke 5...Dxd4 werd uiteraard vervolgd met 6.Le3 Db4?! 7.0-0-0 Lg4?! 8.Pb5!

Uiteraard kan de dame niet geslagen worden wegens mat. Na 8...Pa6 was het snel gedaan met zwart : 9.Dxb7 Tb8?? 10.Dxb8! Pxb8 11.Pxc7#

Natuurlijk is dit de lach of ik schiet show, zeg niveautje Temming – Volkers, maar dit soort stellingen had Diemer zo vaak dat het echt wel de verdienste van Diemer was om dit soort stellingen te krijgen.

Zwart had hier natuurlijk gewoon 9...De4 moeten spelen.

En om in de sfeer te blijven nog een leuk miniatuurtje in de Ryder variant, en wel **Diemer – Portz 1948:**

Hier kiest zwart om naar 6... De5 te gaan. Er volgt 7. 0-0-0 c6 (om Pb5 te voorkomen) 8.h3 Le6 9.Ld3 Pbd7 10.Pge2 0-0-0?

Zwart heeft niet door dat de val dicht-klap met een mooi Boden's mat na **11.Lf4! Dh5? 12.Dxc6! Bxc6 13.La6#**. Maar ook dit is een potje wat op onze club gespeeld had kunnen worden.

De volgende Ryder is **Diemer – Schickner 1950** en begint tegen het geniale aan te zitten qua finish.

Hier heeft Diemer **8.Td4!?** gespeeld en na **8...Da5 9.Le2 e5 10.Ta4**

Dc7 11.Ph3 Le7 12.Tf1 h6?! lijkt er te weinig com-pensatie te zijn voor de twee pionnen.

Maar na **13.g4!? Le6 14.g5 hxg5 15.Pxg5 Pbd7?! 16.Pxe6 fxe6** lijkt het al dat er “iets” aan zit te komen.

17.Dg2! Zwart wordt als het ware de lange rochade in gedwongen. **17...0-0 18.Txa7 Pb8** (18...Db8 verliest een stuk na 19.Dxc6!) **19.Pa4! Pfd7.**

De zwarte koning is volledig omsloten, maar hoe komt wit nu verder? **20.Ta8!!** Maakt ruimte voor de loper op a7 met daarna dreiging Txb8. Er moet dus ruimte gemaakt worden met **20...Dd6 21.Td1 Db4 22.Lb6!** (Er dreigt nu weer een Boden mat op c6, dus **22...Pxb6**).

Maar ook dat mag niet baten na **23.Dxc6! bxc6 24.La6+ Kc7 25.Ta7#**. Fantastisch!!

Het Blackmar-Diemer Gambiet (BDG) heet uiteraard zo omdat Blackmar het gambiet “uitvond”, maar Diemer het sterk verbeterde en er zijn lijfvariant van maakte. De originele Blackmar is nl. **1.d4 d5 2.e4 dxe4 3.f3** waarop **3...e5!** heel sterk is. Na deze vondst werd het Blackmar nauwelijks meer gespeeld. Diemer vond de ontwikkelingszet **3.Pc3** en dan pas **4.f3 exf3 5.Pf3** waarna er voor zwart ook veel keuze is en daarvan maar een paar echt goeie. We gaan eens kijken welke slachtpartijen er met deze variant door Diemer aangericht werden. Als eerste **Diemer – Kloss 1955:**

1.d4 d5 2.e4 dxe4 3.Pc3 4.f3 exf3 5.Pf3 g6. De Bogoljubov variant, op zich geen slechte keuze. Het grappige is dat Diemer dit zelf met zwart speelde tegen Bogoljubov. (en verloor).

Hier werd **6.Lc4 Lg7 7.0-0 0-0 8.Lg5 c5 9.d5 Pbd7 10.d6 e6 11.De1 h6** gespeeld en nu komt de rijke verbeeldingskracht van Diemer tevoorschijn:

12.Dh4!? hxg5 13.Pxg5 Te8 14. Pe4 Pe5 15.Txf6! Lxf6 16.Dh7+ Kf8 17.Tf1 Lg7.

De finish is weer krachtig :

18.Pxf7! Pxf7 19.Dxg6 Dd7 20.Pg5 Kg8 21.Txf7 Dxf7 en 22.Dxf7+ 1-0

Diemer – Ritter 1951

Hier heeft zwart net **13...La6?** gespeeld en er lijkt weinig aan de hand. Maar met die laatste zet geeft zwart aan de witte lopers te willen ruilen, wat Diemer het initiatief gaat geven: **14.Tad1 Lxd3 15.Txd3 De8 16.Lxf6 Lxf6**

En hier heeft Diemer haarscherp gezien dat zijn dame, paard en toren voldoen-de zijn om de partij naar zich toe te trekken : **17.Txf6! gxf6 18.Dg3+ Kh8 19.Dh4** Er dreigt **20.Th3** dus speelt zwart **20...Tg8 21.Dxf6+ Tg7 22.Tg3** (Td8 was ook voldoende)

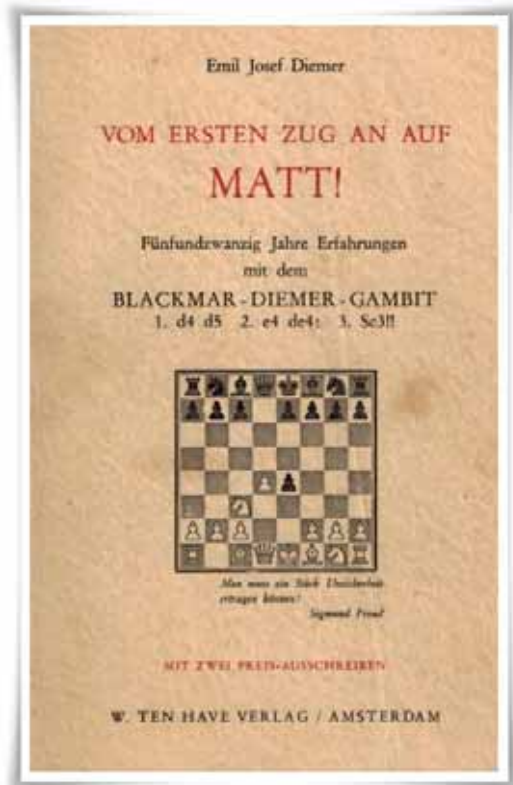

22...Df8 23.Txg7! Dxg7 24.Pxf7 Kg8 25.Ph6! 1-0

En dit soort partijen zijn er in tientallen te vinden met Diemer met wit, maar als je naar zijn overwinningen kijkt is de weerstand vaak heel pover en zit daar geen enkele grote vis bij.

Maar Diemer is ondanks zijn verleden een cult held, die door zijn waanzin en gedrevenheid een dubieuze opening zodanig opgepoetst heeft dat ook nu nog elke speler onder 2000 best wel flinke

problemen kan krijgen als hij/zij onvoorbereid is voor als het BDG op het bord komt.

Paard vs Loper 1

Jos Heesen

**Verbeterde versie van 1e nummer,
aangevuld met de door Henk Dissel
gevonden analyse van Herman
Grooten (cursief)!**

Ook dit 40ste seizoen van de Balans wil ik een serie artikelen met één thema publiceren.

Ik heb dit jaar gekozen voor het eindspel en wel eindspelen waar het paard het opneemt tegen de loper. Die keuze zal veel oudgedienden niet verbazen ☺.

Ik heb mij daarbij laten inspireren door de voorbeelden uit het boek “101 Chess Endgame Tips” van Steve Giddins. En ik begin natuurlijk met een voorbeeld waarbij het paard het wint van de loper.

Het is een partij die Jan Timman in 1982 met zwart speelde tegen Jozsef Pinter in het Interzonale Toernooi van Las Palmas. Het wordt pas echt leuk na de 29^e zet van wit!

Voor de volledigheid geef ik ook de voorgaande zetten:

Pinter (2550) - Timman (2600)

1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pc3 Lb4

Het Nimzo-Indisch is een opening die vaak de speeltuin is geworden van grote strategen.

4.Pf3 c5 5.e3 Pc6

Zwart wacht even met de rokade

omdat hij een opstelling wil innemen waarin soms de eigen koning aan de wandel gaat.

6.Ld3 Lxc3 7.bxc3 d6

Zo is de zogenaamde Huebner variant ontstaan, genoemd naar de Duitse grootmeester die het systeem veelvuldig gespeeld heeft. Het idee is niet zozeer om op de dubbel-pion te spelen, maar meer te kiezen voor een gesloten stelling waarin het manoeuvreren met paarden zwart wat gemakkelijker afgaat dan het spelen met het loperpaar waar wit over beschikt.

8.0-0 e5

Een sterke opmars, kenmerkend voor het hele systeem. Zwart heeft vrijwillig zijn zwart-veldige loper opgegeven voor een paard om wit met een dubbel-pion op te zadelen. Door de pionnen op zwart te zetten, perkt hij de bewegings-vrijheid van die loper (de zwartveldige van wit) in.

Tegelijkertijd verbetert hij ook zijn eigen loper.

9.Pd2

Dit is een van de speelwijzes die in de jaren '80 populair was. Wit speelt zijn paard weg om de opmars van zijn f-pion mogelijk te maken. Tevens maakt hij zich op met Pd2-e4 te gaan spelen op de witte velden. De terugtocht van het paard houdt een pionoffer in, dat voor zwart op dit moment erg gevaarlijk is om aan te

nemen. Het witte loperpaar komt volledig tot leven.

9...0-0

De koning verlaat het centrum en dan wordt het pionoffer van wit discutabel. Timman wilde zich het pionoffer ooit laten bewijzen, maar na 9...cxd4?! 10.cxd4 exd4 11.exd4 Pxd4 12.Te1 + Pe6 13.La3! bleek hij in de partij Portisch – Timman, 1982, al fors in de problemen.

10.d5

10.Tb1 exd4 11.cxd4 cxd4 12.exd4 Pxd4 13.Pe4

10...Pe7 11.f3

Dit is een zet waar je je van kunt afvragen wat wit er precies mee wil. Maar veel Hongaarse grootmeesters, waaronder deze wit-speler zagen hier brood in.

[11.Dc2 is een belangrijk alternatief.]

11...Lf5

Timman wil graag e3-e4 uitlokken. Tegen een licht tijdverlies krijgt hij de zwarte velden voor zijn paarden. 11...Pe8 is ook een idee voor zwart om ... f7-f5 voor te bereiden.

12.e4

De ruil van de witveldige lopers is gunstig voor zwart. En waarom dat is, gaan we in deze partij een mooie demonstratie van zien 12.Lxf5 Pxf5 13.Pb3 e4 14.fxe4 Ph6.

12...Ld7 13.Dc2

Bekend is ook 13.Tf2 Pe8 14.Dc2 h6 15.Tb1 wat leidt tot een stelling

waarin de kansen in Inkirov-Lalev, 1983 ongeveer gelijk waren.

13...Ph5 14.g3 f5

Deze mogelijkheid moest zwart goed doorrekenen

15.exf5 Lxf5

Zoals gezegd wil zwart graag de witveldige lopers afruilen.

16.Pe4

Wit lijkt iets bereikt te hebben met het bezetten van veld e4. Wit kan geen stuk winnen door 16.Lxf5 Pxf5 17.g4 vanwege Pe3 18.Dd3 Pxf1 19.gxh5 Pxd2 en zwart heeft materiaal gewonnen.

16...h6

Zwart verhindert niet alleen Lc1-g5 maar ook dat er ooit een paard via g5 naar e6 gepeeld zou kunnen

17.Ld2 Dd7 18.Tae1 Lh3 19.Tf2 Tf7

Zwart bereidt rustig een verdubbeling op de f-lijn voor.

20.Dd1

Wit dreigt onder omstandigheden f3-f4.

20...Pf6 21.Le3

Misschien had hij 21.g4 moeten spelen om het nu volgende plan van zwart te verhinderen, maar het verlies van veld f4 lijkt me te ernstig. Wit is in een passieve stelling geraakt en hij blijkt over geen zinnig plan te beschikken.

21...Pxe4 22.Lxe4 Lf5

Zwart gaat verder met zijn plan om de witveldige lopers af te ruilen.

23.Dc2 Taf8 24.Tef1 Lxe4

Zwart start nu een grootscheepse ruil.

25.Dxe4 Df5 26.a4

Wit stond al niet prettig maar dit is de verliezende zet. Tijd voor een kleine opgave: Waarom was wits laatste zet een strategische blunder en hoe zou u nu als zwart-speler hiervan kunnen profiteren?

26...Dxe4 27.fxe4 Txf2 28.Txf2? Txf2 29.Kxf2...

In gesloten stellingen, zoals die hier bereikt is, devalueert de waarde van een loper, terwijl de mogelijkheden van het paard juist toenemen.

In deze typische *Nimzo-Indische* pionnen-structuur heeft wit zwakke pionnen op a4, c4 en c3. Omdat de meeste pionnen van wit op een wit veld staan, en hij een zwartveldige loper heeft, zegt de theorie dat wit een “goede” loper heeft (want niet geblokkeerd door eigen pionnen).

In deze stelling moet het oordeel echter totaal anders zijn!

29...a5!

Zwart legt de a4 pion vast op een wit veld zodat de witte loper de pion niet meer kan dekken, en zwart met de manoeuvre Pc8-b6xa4 die pion kan veroveren (de witte koning komt dan ook te laat). De witte loper kan niet eenzelfde tactiek volgen, omdat er geen route naar de zwarte pionnen voor hem openligt.

Wit moet dus lijdzaam de zwarte acties afwachten.

Zo fixeert zwart de pion op a4 en daar gaat hij met zijn paard op af.

30.Ke2 Pc8! 31.Kd3 Pb6 32.h4? Pxa4 33.Lc1

Anders volgt ... Pb2+ en Pxc4.

33...Pb6

Zwart's enige probleem nu nog is hoe binnen te dringen met zijn

koning. Om zonder dat met de a-pion te gaan lopen heeft geen zin omdat wit dat dan kan opvangen. Zwart moet met zijn koning (naast de vrije a-pion) nog een tweede dreiging in de stelling vlechten.

34.g4...

Dit maakt het zwart makkelijker, omdat nu de g-pion op dezelfde manier kan worden vastgelegd als enige zetten geleden wit's a-pion.

34...Kf7 35.Ld2 a4 36.Lc1

Zwart moet nog een belangrijke taak vervullen: het op slot doen van de koningsvleugel zodat hij zijn handen vrij heeft om met de koning aan de andere kant binnen te dringen.

36...Kf6 37.La3?

Hier was 37.h5... beter om zwart's plan te dwarsbomen.

Het is nog even de vraag hoe zwart de winst zou hebben binnengehaald na 37.h5.

De beste mogelijkheid lijkt mij Pd7 38.Kc2 Kf7 39.g5 Anders zou er simpel ... Pf6 en Pxd4 volgen. hxg5 40.Lxd5 Pf6 en zwart wint sowieso een extra pion.

37...g5

En de witte g-pion ligt vast.

Dat heeft Timman knap gezien. Wit wordt tot een verklaring gedwongen.

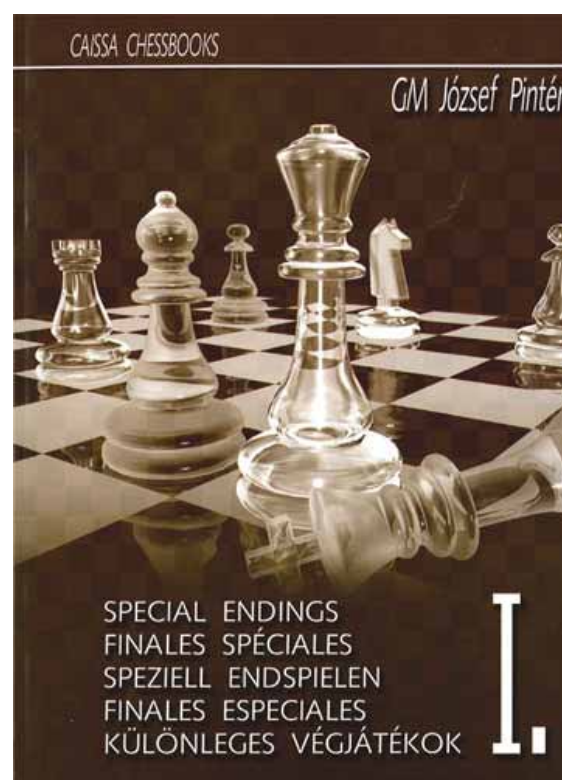
38.h5 Ke7 39.Lc1 Pd7

Het paard wil graag naar f6. Niet alleen om offers op g5 uit de stelling te halen, maar ook om de

pionnen op e4 en g4 onder schot te nemen.

40.Ke2 Pf6 41.Kf3 Kd7

De laatste fase van het zwarte plan is nu duidelijk: Hij gaat met zijn koning naar a5 en breekt dan door met ...b5. De witte koning en loper zijn hulpeloos, derhalve **0-1**

Ironie: eindpelboek van Pinter

Jozsef Pinter

Jan Timman

Oplossingen Rode Lopers combineren – aflevering 24

Stelling 1: Alex IJzerman – Tsuku64

Online correspondentiepartij, geëindigd op 1 december 2017

1. Txd8! Pxd8 je had natuurlijk goed gezien dat het paard gepend stond en dat de zwarte toren nu valt, maar zag je **2.Pd6 mat** ook?

Stelling 2: Bert Jan Panjoel – Jos Heesen

KNSB competitie De Drie Torens – DRL 1, 6 oktober 2018

In deze stelling zijn 2 zeer goede zetten voor handen. Op het forum werd al gegeven dat 1...e5 winnend is onder het motto *removing de defender*. De dame die de toren op f2 verdedigt, heeft na genoemde pionzet geen velden meer om die verdediging in stand te houden. Zo mogelijk nog sterker is **1...Lb5!** alle vluchtvelden van de koning worden hem ontnomen. Mat kan alleen worden uitgesteld door het onzinnig opgeven van veel materiaal bijvoorbeeld **2.Td3 Lxd3 3.Db4+** enz.

Stelling 3: Peter Das – Paul Buys

Interne competitie Rode Loper

Misschien wel het allervervelendst voor zwart is de pion op a4 die klaar staat om het paard op b6 een schop te verkopen. Het arme dier dekt de loper op d7, maar die kan nog een keer worden aangevallen met **1.Pe5!**

op **1...Dxe7** volgt nu uiteraard **2. Pxb6** wat wit een dame en een pion oplevert in ruil voor een toren en een paard. Een uitstekende deal voor wit. Volgens Stockfish is dit het minst slecht voor zwart. Een eventueel alternatief is **1...Tde8** maar na **2.Txe8 Lxe8 3.a5 Pd5 4.Dxb7** haalt wit de pionnen op de damevleugel op en behoudt een voortdurende druk op de zwarte stelling.

Stelling 4: Mike Harzevoort – Paul van der Klein

SOS competitie DRL1 – DBC 1, 10 oktober 2018

Mike stond het grootste deel van de partij al beter, maar zijn tegenstander ging heel opzichtig in de fout door enkele zetten voor deze stelling ...b5?? te spelen. Daarmee ontnam hij een belangrijke vluchtweg voor zijn dame. Mike maakt er handig gebruik van en speelt heel subtiel **1.Kb1!** waarmee ook het laatste vluchtveld van de dame weg is. De

enige manier om dameverlies te voorkomen is door de toren op te geven: **1...b4 2.axb4 a3** de Dame kan nu weg, maar ten koste van de toren. **3.bxa5**. In de partij speelde zwart (nietsvermoedend?) **1...Ta6** waarna wit met **2.De1 Tac6 3.Pd2** het vonnis voltrok.

Stelling 5: Gerben Veltkamp – Timo Können

SOS competitie DRL1 – Paul Keres 1, 28 november 2018

Het is geforceerd mat in 6: **1.Te7+ Pxe7 2.Txe7 + Kg6 3.Tg7+ Kh5 4.g4+!** (wit speelde hier een variant die meer zetten koste) **4...fxg4 5.Dd5+ Tf5 6.Dxd5** mat!

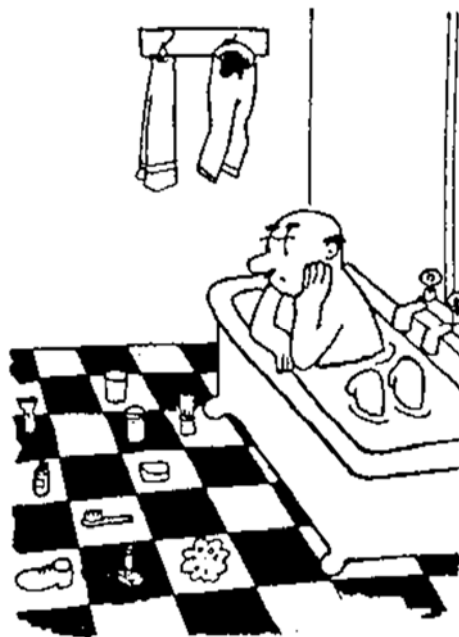

Stelling 6: Tommah – Alex IJzerman

*Online correspondentiepartij,
geëindigd op 17 maart 2018*

Het zeer sterke **1...Lg4!** werd hier helaas door zwart gemist. De belangrijkste pointe is dat de toren niet kan wijken in verband met **2.Te1 Txd2! 3.Dxd2 Pf3!** De toren op e3 staat gepend en **gxf3** gaat mat in 2. Wit heeft dus niets sterkers dan bijvoorbeeld **2.Lf1 Lxd1 3.Dxd1 Pg4! 4.Te2 De5** met dubbele drei-

ging: mat en de pion op c3 valt. Zwart komt dus een kwaliteit en een pion voor en heeft veel betere stukkencoördinatie. Met andere woorden hij staat huizenhoog gewonnen.

Die häusliche Analyse!

Hier had het verslag van het eerste of tweede team (SGS) kunnen staan. In plaats daarvan een foto:

Op de volgende pagina geldt voor alle diagrammen: wit begint en wint!

